

בס"ד. שיחת ש"פ וישב, כ"ף כסלו, ה'תשי"ז.

בלתי מוגה

א. בהתוועדות י"ט כסלו לפני עשרים שנה, סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹ אודות הסדר שהי' אצל אדמו"ר הזקן בי"ט כסלו תק"ס, כלומר, בי"ט כסלו הראשון לאחר גאולת אדמו"ר הזקן:

בגלל תוכנה של אגרת הקודש "קטנתי"² שכתב אדמו"ר הזקן אחר ביאתו מפטרבורג, שבה הזהיר ביותר שלא יהי' רעש ("עס זאָל ניט זיין קיין שטורעם") וכו' — לא ידעו חסידים כיצד יהי' הסדר בי"ט כסלו. ידעו רק שבי"ט כסלו לא יאמרו תחנון, אבל יותר מזה לא ידעו.

וכאשר הגיע מכתבו של הדוד מהרי"ל (אחיו של אדמו"ר הזקן, בעל מחבר ספר שארית יהודה)³ שחסידים לא יבואו לשבת שלפני י"ט כסלו כו',

— בתקופה ההיא כבר בטלו אמנם התקנות דלאזני⁴ שהגבילו את הזמנים שבהם יכולים לבוא לאדמו"ר הזקן, אבל אעפ"כ, הי' השבת הנ"ל יוצא מן הכלל, בהתאם לאגה"ק קטנתי הנ"ל, בגלל החשש מפני ענינים בלתי רצויים כו' —

אזי נתחזק עוד יותר אצל החסידים הספק כיצד יהי' סדר ההנהגה בי"ט כסלו.

ואז הציע החסיד ר' יעקב מסמיליאן, שהי' השד"ר של כולל חב"ד — שהחסידים ימסרו לו את הכספים בהקדם האפשרי, ובמילא יוכל להגיע לאדמו"ר הזקן בהקדם יותר כדי למסור את הכספים, ובהיותו שם, אולי יעלה בידו לבטל את הגזירה.

עצה זו נתקבלה אצל החסידים, ואכן הצליחה העצה ובטלה הגזירה, ולקראת י"ט כסלו באו חסידים רבים, ונערכה סעודה, ואדמו"ר הזקן התוועד, ואמר מאמר ד"ה לשנה הבאה קבעום⁵.

(1) שיחת ליל י"ט כסלו תרצ"ז ס"ג (סה"ש תרצ"ז ע' 211 ואילך).
 (2) תניא אגה"ק ס"ב.
 (3) ראה אודותיו — בספר שארית יהודה (קה"ת, תשי"ז) בסופו.
 (4) נדפסו ב"התמים" חוברת ב ע' לב ואילך.
 (5) אולי הוא ד"ה לשנה אחרת קבעוה במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' שכא.

ב. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כיון שאדמו"ר הזקן אמר אז המאמר ד"ה לשנה הבאה קבעום, הנה מיני אז נעשה י"ט כסלו יום-טוב הקיים לעד ולעולמי עולמים.

וע"ד נרות חנוכה שקיימים לעד — כמ"ש הרמב"ן בפירוש דברי המדרש "שלך גדולה משלהם שאתה מדליק את הנרות" הקיימים לעד, שאי אפשר לומר שהכוונה לנרות המקדש, דכיון שאינם בזמן הגלות, הרי אינם קיימים לעד, אלא הכוונה היא על נרות חנוכה הקיימים לעד. וכמו כן גם י"ט כסלו, שמיני אז נעשה יום-טוב הקיים לעד.⁸

ויתירה מזה — כיון שאדמו"ר הזקן משווה י"ט כסלו לחנוכה, הרי מוכח שי"ט כסלו הוא יו"ט שיהי' קיים לעד (לא רק בזמן הגלות, אלא) אפילו בביאת המשיח:

ענינו של חנוכה שייך למשיח — וזהו שנרות חנוכה הם שמונה נרות (דלא כנרות המקדש שהם שבעה נרות, וזוהי מעלה נוספת בנרות חנוכה לגבי נרות המקדש, בהתאם לדברי הרמב"ן הנ"ל), כנגד כינור של ימות המשיח שיהי' של שמונה נימין.⁹

וכמו כן שייך גם י"ט כסלו להגילויים דלעתיד לבוא — שהרי החידוש דלעתיד לבוא הוא שתהי' התאחדות הכלי עם האור, נברא עם בורא, עד שהגשמי עצמו יהי' אלקות למעלה גם מהרוחני, שלכן תהי' הנשמה ניזונית מן הגוף¹⁰. וענין זה נמשך ע"י לימוד החסידות והליכה בהדרכותי ומנהגי' — שהתגלותה בי"ט כסלו — שע"י חסידות פועלים התאחדות הנברא עם הבורא.

וזהו תוכן המאמר לשנה הבאה קבעום — שהיו"ט די"ט כסלו נעשה דבר קבוע, דקבוע אינו בטל¹¹, שיהי' יו"ט גם בביאת המשיח, במהרה בימינו.

* * *

ג. מאמר (כעין שיחה) ד"ה קטנתי מכל החסדים גו'.

* * *

(6) ר"פ בהעלותך. (9) ערכין יג, ב.
 (7) ראה במדבר פט"ו, ו. פרשי ר"פ (10) ראה תו"מ סה"מ ניסן ריש ע' קסח. בהעלותך. וש"נ.
 (8) ראה גם שיחת ש"פ תולדות, מבה"ח (11) ראה לקו"ש ח"ה ע' 172 ובהערה 2 וערי"ח כסלו ס"ב (לעיל ע' 210). שם. וש"נ.

ד. האמור לעיל (בהמאמר¹²) — לא לדרשה קאתינא, אלא הכוונה היא בפשטות בפועל ממש.

ישנם כאלו שצריכים לעבוד עבודתם בעבודת הבריורים במקום פלוני ופלוני ובעבודה פלונית ופלונית, כפי שהורו להם, ובסופו של דבר רוצים הם להתחמק מזה;

פלוני מתרץ שאין לו רשיונות לנסוע, ופלוני מתרץ תירוץ אחר, ופלוני אומר שרצונו להיות בעל עסק...

וכמו כן בנוגע לתלמידים שרוצים לשלוח אותם למקום אחר כדי לייסד ישיבה, ואעפ"כ אינם נוסעים, כיון שטוענים שרצונם להיות בסמיכות ל"ארוץ הקודש"¹³!

ונקודת הענין — ששוכחים שעיקר העבודה עתה היא עבודת הבריורים, לברר את ההעלמות וההסתרים, שדוקא עי"ז לוקחים את העצמות, כמשנ"ת בהמאמר¹⁴.

ענין זה היו צריכים להבין מעצמם שיש לרצות בכך, כיון שהענין הכי נעלה הו"ע עבודת הבריורים, ובפרט שמעמידים אותם על החלק היפה ואומרים להם בפירוש הנה החלק היפה¹⁵ שממנו תתפרנס וכו', ולאחרי כל זה הולכים ומחפשים ענינים אחרים.

ובסופו של דבר, כאשר יש קשיים בפרנסה, באים להתאונן ולבקש ברכה על פרנסה...

על כגון דא נאמר¹⁶ "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי' יזעף לבו": הוא בעצמו מסבך את הענינים ("ער אליין פאָרדרייט"), ויש לו עוד טענות להקב"ה לדרוש ממנו פרנסה!...

— (כ"ק אדמו"ר שליט"א הפסיק, ואמר:) מה שכבר סיבכו וסילפו, יש להמליץ על זה את הכתוב¹⁷ "לא לחכמים לחם", ושתהי' להם פרנסה; אבל המדובר הוא על העובדה שפלוני בא לתבוע, בה בשעה שמקודם לכן לא ציית!... גם כלפי הקב"ה צריכים קצת יושר... ובכל זאת, מובן שאין הכוונה כו' ח"ו, והלואי שתהי' להם פרנסה, כאמור, "לא לחכמים לחם", כי, מה שכבר נעשה הרי זה דבר אבוד, אבל מכאן ולהבא עכ"פ ישתדלו לתקן עד כמה שיכולים לתקן. —

12) בסופו (לעיל ס"ע 229 ואילך).

נצבים.

13) ראה "התמים" חוברת ב' ע' קכו.

16) משלי יט, ג. וראה המשך מים רבים

14) פ"ד (לעיל ע' 228).

תרל"ו בתחלתו.

15) ע"פ לשון חז"ל — פרש"י ס"פ

17) קהלת ט, יא.

והגע עצמך:

האם זהו הענין והתפקיד שלנו — להיות מונחים כל הזמן בגשמיות, בפרנסה גשמית, עד שלפעמים צריכים להיות עסוקים בענינים תחתונים במשך כל היום, ואילו להקב"ה מקדישים מספר דקות בלבד? ...! התעסקותו של יהודי היא לעשות בשביל הקב"ה את כל הענינים: "דירה נאה ואשה נאה וכלים נאים"¹⁸ — כמבואר בכ"מ¹⁹ שזהו"ע תורה ומצות ונשמות, ומהתעסקות זו תהי' פרנסתו של יהודי גם בגשמיות. כיצד יתכן איפוא שתמורת זה יתעסק במשלוח חבילות, לעבוד בשביל גוים כדי שיוכלו ללבוש את הלבושים הדרושים להם; בענין זה צריך הוא להתעסק? ...!

כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבאר²⁰ שבלבושים יש כמה בחינות: לבושי הראש ולבושי הגוף ולבושי הרגל, לבושי הראש והגוף הם לבושים דקים, שהם מצמר ופשתים, משא"כ לבוש הרגל שהוא לבוש גס מעור בהמה ועד לערדליים ("קאָלאָשן");

ואילו הוא צריך ללבוש שני זוגות ערדליים? ...! להתמסר לגמרי ("אינגאַנצן אָפגעבן זיך") עבור ענינים אלו?!

ובכן: העבודה צריכה להיות עבודת הבריורים. לא להיות מונח בענינים גשמיים לצורך פרנסת עצמו, וגם לא להיות מונח בחיפוש ענינים של אורות וגילויים, אלא צריך להיות מונח בעבודת הבריורים, לברר ההעלמות וההסתרים.

ובמילא, כאשר יש במקום מסויים העלם והסתר — אין זו סיבה שלא לנסוע לשם, אלא אדרבה, אם ההעלם הוא גדול יותר, צריכים בודאי לנסוע לשם כדי לברר את ההעלם, וכמאמר רז"ל²¹ "לפום צערא אגרא".

וכמשנ"ת בהמאמר²², שע"י עבודת הבריורים, שזהו"ע הביטול והשפלות ד"קטנתי", לוקחים את האורות והגילויים היותר נעלים הכלולים בהעצמות, ועד להעצמות ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "אבינו מלכנו".]

* * *

20) סה"מ תר"ל ע' מח. המשך וככה תרל"ז פקיי"ב. וראה לקו"ש חכ"ט ע' 20 הערה 29. וש"נ.

21) אבות פ"ה מכ"א.

22) פ"ה (לעיל ע' 229).

18) לשון חז"ל — ברכות נו, ב.

19) ראה תקו"ז ת"ו (כב, ב). וראה גם

מכתב כ"א מנ"א שנה זו (אג"ק חט"ו ע' שלה).

ה. על²³ הפסוק²⁴ "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען", מפרש הרב המגיד ממעזריטש²⁵: "וישב יעקב" — שיעקב הי' במצב של ישיבה ועכבה "בארץ", בענינים ארציים. ולמה עשה זאת? בכדי ללקט — "מגוריי" (מלשון "אוגר בקיץ"²⁶) — את ניצוצות הקדושה שנמצאים בדברים הגשמיים ולהעלותם ל"אביו" שבשמים.

ואע"פ שהישיבה והעכבה בארץ היא ירידה, הרי זה רק לפי שעה, דוקא ע"ז באים לתוספת ועלי'.

וזהו "בארץ כנען" — כנען מלשון מסחר, וכמ"ש²⁷ "ולא יהי כנעני עוד בבית ה'", והנהגת המסחר היא שתחילה מוציאים כסף כדי להרויח לאחריו כן, כמ"ש²⁸ "יש מפזר ונוסף עוד"²⁹.

ו. ההוראה מזה³⁰:

יהודי לא צריך לחפש ענינים גדולים דוקא, אלא עבודתו צריכה להיות ללקט, לברר ולהעלות את ניצוצות הקדושה שנמצאים בעניני העולם.

ובשביל מה צריכים לעשות זאת — בשביל "אביו", אביו שבשמים. וכמארז"ל³¹ ישראל נמשלו לדבורה, "מה הדבורה הזאת כל מה שהיא מסגלת מסגלת לבעלי", כך כל מה שישראל מסגלין מצוות ומע"ט הם מסגלים לאביהם שבשמים", היינו, לא עבודה על מנת לקבל פרס בגשמיות או ברוחניות³², אלא העבודה כולה צריכה להיות לאביו שבשמים.

ה"מרמה" שרימו את עשו בענין הברכות, נעשה תיקון חטא עה"ד דאדם וחווה (ראה אוה"ת בלק ע' איד"2-1. סה"מ תרס"ח ס"ע נח ואילך. תש"ג ע' 187. וראה גם תו"מ ח"ב ע' 222. וש"ג).

וכיון שיעקב הוא דוגמת אדה"ר, הרי מובן שכל עניניו של יעקב שייכים לכל בני"י, כי כשם שנשמת אדה"ר כוללת את כל הנשמות, כך גם נשמת יעקב כוללת את כל הנשמות, כידוע (ראה תניא אגה"ק ס"ז), ולכן, כל הענינים שהיו אצל יעקב, כולל גם ענין הנ"ל, מהווים הוראה לכל בני"י בכל דור ודור (מהנחה בלתי מוגה).

(31) ראה דב"ר פ"א, ו. לקו"ת ראה כח, סע"ד. ובכ"מ.

(32) ראה תו"א נח יו"ד, ריש ע"ב. תולדות יח, ב. ובכ"מ.

(23) שיחה זו (מלבד ס"ז) הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"א ע' 76 ואילך. במהדורא זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(24) ריש פרשתנו.

(25) אור תורה ריש פרשתנו.

(26) משלי יו"ד, ה.

(27) זכרי' יד, כא.

(28) משלי יא, כד.

(29) ראה גם תו"א ותו"ח ריש פרשתנו.

ובכ"מ.

(30) ובהקדמה:

איתא בגמרא (ב"מ פד, א. וראה ל"ת להאריז"ל תולדות כז, יג) "שופרי' דיעקב אבינו מעין שופרי' דאדה"ר". וכמו כן ידוע שיעקב ורבקה הם בדוגמת אדם וחווה, וע"י

ובכדי לפעול בעצמו שלא יתערבו ("אַרְיִינְכַּאֲפֵן זִיךְ") פניות בעבודה — הרי זה ע"י עבודה בענינים פשוטים דוקא. כאשר עוסק בענינים נעלים של הבנה והשגה, אזי יכולים להתערב פניות, ובכדי שעבודתו תהי' נקי', ללא פניות, הרי זה ע"י עבודה פשוטה בענינים פשוטים דוקא. וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר³³ שהפשיטות של אנשים פשוטים מתקשרת עם פשיטות העצמות, וכמו כן בנדו"ד: פשיטות העבודה בענינים פשוטים, מתקשרת עם פשיטות העצמות.

וזוהי המעלה של קבלת עול, שבגללה נקראים בני"י בשם "צבאות הוי"ו"³⁴ — כי ענינו של איש צבא הוא קבלת עול.

וזוהו הפשט ב"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" — שבכדי להגיע ל"אביו", שכל עבודתו תהי' רק בשביל אביו שבשמים, הרי זה ע"י "ארץ מגורי" דוקא, ע"י עבודה פשוטה, ללא חכמות וללא פשט'לעך, שאז נאבדים כל הפניות, ונעשית ההתקשרות עם "אביו".

ז. דובר³⁵ לעיל (ס"ד) שצריכים לעסוק בעבודת הבירורים, לברר את ההעלמות וההסתרים, שדוקא עי"ז באים להעצמות. והעבודה צריכה להיות בדרך קבלת עול, ללא חכמות.

— דובר עם מישהו שהי' דבר נכון שיכהן ברבנות במקום פלוני, אבל הוא (כיון שלא רצה לא לציית) "התחכם": הוא הלך אמנם למקום פלוני, אבל הליכתו היתה מלכתחילה באופן כזה שהבעל-ביתים לא יהיו חפצים בו... ואח"כ בא וטוען שהוא מצדו מוכן, אבל לא חפצים בו!... צריכים איפוא לילך בלי חכמות.

ואפילו מי שחושב שהוא חכם גדול, ומצד זה הרי הוא קודם לכהן גדול³⁶ — עליו לדעת, שהקדימה שלו — לדעתו — יכולה להיות בנוגע לכל שאר הענינים, אבל בנוגע לבית המקדש וקדש הקדשים, היינו, בנוגע לעשיית דירה לו ית' בתחתונים (שהרי עיקר ענין הדירה הוא בביהמ"ק וקד"ק), שזהו תכלית הכל — הרי להכנס לקד"ק הי' יכול רק הכה"ג, ואילו הוא, יתכן שאפילו לירושלים אינו יכול להכנס³⁷!... ובמילא, גם אם הוא חכם הכי גדול, הנה בנוגע להענין דעשיית דירה בתחתונים, עליו להיות בטל לכהן גדול.

(35) סעיף זה — מהנחה בלתי מוגה.

(36) ראה הוריות יג, א (במשנה).

(37) ראה רמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ג

ה"ב.

(33) ראה סה"ש תש"ו ע' 3. וש"נ.

(34) בא יב, מא. וראה המשך באתי לגני

ה'שי"ת פ"י ואילך (סה"מ תש"י ע' 125

ואילך).

ח. זוהי ההוראה של יעקב אבינו:

יעקב עסק בעבודת הבירורים. הוא הלך לחרן ועבד בצאן לבן, והתייגע רבות, "ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני"³⁸,

ומה גם שמלבד היגיעה הי' בזה גם צער הגוף — שמזה מביא אדמו"ר הזקן³⁹ ראי' שאע"פ שאין לאדם רשות על גופו כלל להכותו ולצערו, לפי שהגוף שייך לא אליו אלא להקב"ה, מ"מ, "לצורך" (דהיינו בשביל ממון, שענינו ברוחניות הוא עבודת הבירורים) — מותר.

ולכאורה הי' יעקב יכול לטעון: לשם מה אלך לחרן? הן אמת שיעקב ועשו אינם יכולים להיות ביחד, אבל מצד זה, היו יכולים לשלוח את עשו מבאר שבע לחרן, ויעקב ישאר בבאר שבע בבית מדרשו של שם ועבר?

אבל יעקב לא שאל שום קושיות, והלך לעבוד עבודתו בעבודת הבירורים בדרך קבלת עול, ואף שעשה זאת בקבלת עול, עשה זאת בחיות ושמחה, כמ"ש⁴⁰ "וישא יעקב רגליו".

ועי"ז הנה לא זו בלבד שלא היתה אצלו ירידה, אלא אדרבה — "מטתו שלימה"⁴¹, עם כל הענינים שלקח עמו משם⁴².

וזוהו "בארץ כנען", מלשון מסחר — שהרויח מזה, כיון שבירר את כל הניצוצות אצל לבן וגם אצל עשו, ועד שע"י המשכת המקיף על עשו פעל ש"וישקהו"⁴³ בכל לבו.

וכמו כן נכלל ב"כנען" — ענין המסחר בגשמיות, שנתעשר בעשירות גדולה, בריבוי יותר מכמו שהי' לפנ"ז.

ט. זוהי גם הוראה לכאו"א מישראל, שע"י הענין ד"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" אזי — "בארץ כנען", "יש מפזר ונוסף עוד", היינו, שע"י הפיזור והירידה מרויח פרנסתו ברוחניות ופרנסתו בגשמיות.

ועד שפועלים אח"כ — "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה"⁴⁴, כי, עבודת הבירורים בדרך קבלת עול וחיות, שמגעת בפנימיות הנפש, פועלת

42) ראה לקו"ש ח"א ע' 63 ואילך. תו"מ
ח"ד ע' 153 ואילך. שיחת ש"פ תולדות ס"ט
(לעיל ע' 214).

43) וישלח לג, ד. ב"ר פע"ח, ט. הובא
בפרש"י עה"פ. וראה תו"א וישלח כו, א.

44) שם, יד.

38) ויצא לא, מ.

39) שו"ע אדה"ז תו"מ הל' נזקי גוף
ונפש ודיניהם ס"ד, ובקו"א סק"ב.

40) שם כט, א. וראה ב"ר פ"ע, ח. הובא
בפרש"י עה"פ.

41) ויק"ר פל"ו, ה. ועוד.

ביאת משיח הפרטי אצל⁴⁵, וזוהי גם הכנה לביאת משיח הכללי —
"ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו"⁴⁶.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "אני מאמין"].

* * *

י. כבר דובר פעם⁴⁷ שישנו "ביכל" עם מאמרי אדמו"ר הזקן, וכנראה שנרשמו עוד בחייו, כיון שכותבים על אדמו"ר הזקן "שליט"א" וכיו"ב, וניכר שההנחות הם מדוייקות, כי, כמה מאמרים שב"ביכל" זה נדפסו בתורה אור ולקוטי תורה, והדברים מתאימים.

ב"ביכל" זה יש גם מאמר קצר — כנראה מהשנים שבהם הי' אדמו"ר הזקן אומר תורות קצרות⁴⁸ — על הפסוק⁴⁹ "מאלמים אלומים בתוך השדה וגו' תסובינה אלומותיכם ותשתחוונה לאלומתי".

— ענין זה נתבאר גם בתורה אור⁵⁰ ובתורת חיים⁵¹ בארוכה, וכנראה שההתחלה מזה היא תורה קצרה זו, ואח"כ ניתוסף אריכות ביאור הענין. וכמו שמצינו בנוגע להמאמר⁵² ד"ה ראו כי הוי' נתן לכם את השבת⁵³. —

וז"ל התורה⁵⁴:

מאלמים אלומים בתוך השדה וגו' תסובינה אלומותיכם

ותשתחוונה לאלומתי. מאלמים אלומים הו"ע

העלאת מ"ן לברר ולהעלות מרה"ר לרה"י כו', וזהו מאלמים אלומים כמו קיבוץ שבלים רבים לעשות מהם אגודה א' כו'.

והעלאת מ"ן של השבטים להעלות ליחודו ית' לא"ס ב"ה הי' צריך שיתעלו דרך מדריגת יוסף לפי שהן מעלמא דנוקבא

ויוסף מעלמא דדוכרא. וד"ל [ובמק"א⁵⁵ מבואר שהבירור שנעשה ע"י השבטים שהם נשמות דבריאה הוא בירור ראשון,

ולאח"ז צ"ל בירור שני ע"י יוסף שהוא נשמה דאצילות]. אך

הם לא ידעו זאת, ולכן חרה להם מאד על זה. וד"ל.

(51) שם סג [רד], ג ואילך.

(52) לקו"ת ר"פ בשלח.

(53) ראה גם סה"ש תרצ"ו ע' 136 ואילך

(נעתק ב"היום יום" יז שבט). תרצ"ז ריש ע' 198.

(54) נדפס לאח"ז במאמרי אדה"ז הקצרים ע' יח"ט.

(55) תו"א שם כח, א"ב. וראה תו"מ סה"מ

טבת ע' רטו. וש"נ.

(45) ראה תניא אגה"ק ס"ד.

(46) עובד' א, כא. הובא בפרש"י וישלח

שם.

(47) ראה שיחת ש"פ בראשית (התוועדות

ב) סכ"ו (לעיל ס"ע 144). וש"נ.

(48) ראה "סקירה כללית" שבסו"ס מאמרי

אדמו"ר הזקן הקצרים ע' תקפט ואילך. וש"נ.

(49) פרשתנו לו, ז.

(50) פרשתנו כו, ג ואילך.

יא. והענין בזה:

צריכים אמנם להיות ב"רשות הרבים" ולעסוק בעבודת הבירורים, אבל, צריכים לדעת, שכל מה שפועלים אינו מספיק עדיין, ובכדי שתהי' התכללות באלקות, יש צורך בפעולתו של יוסף, שעל ידו נעשית העלי' לעולם האצילות, דאיהו וחייהי חד ואפילו איהו וגרמוהי חד⁵⁶.

אמנם, "הם (השבטים) לא ידעו מזה", ואפילו לאחרי שיוסף סיפר להם אודות החלום, עדיין לא הרגישו מעלתו של יוסף.

וטעם הדבר — לפי שבענין וסוג הנבראים היו הם בתכלית השלימות, ולכן לא הרגישו מה שלמעלה מהם. כלומר: הרגש החסרון, ובמילא גם מעלת הדרגא שלמעלה יותר — שייך רק אצל מי שבסוג שלו גופא אינו בתכלית השלימות. וכיון שבריאיה ואצילות — מדריגת השבטים ומדריגת יוסף — הם באין ערוך כלל, ועולם הבריאיה בדרגת הנבראים הוא תכלית השלימות, לכן לא נרגש שם ענין של חסרון, כיון שבמדריגה זו כשלעצמה אין ענין של חסרון.

ואעפ"כ, ענין זה (שהשבטים לא הכירו במעלתו של יוסף) הי' בלתי-רצוי — והם נתבעים על כך — ועד שכתוצאה מזה נתגלגל הענין דגלות מצרים, ועוד כמה ענינים, כולל גם הענין הידוע שנזכר בה"פייט" דיוהכ"פ⁵⁷.

ולכאורה אינו מובן: כיון שבהסוג שלהם הרי הם בתכלית השלימות, א"כ, מה תובעים מהם שידעו אודות דרגא נעלית יותר, מאחר שבהסוג שלהם לא חסר מאומה?

אך הענין הוא — שכל נברא צריך לידע שלהיותו נברא לא מספיקה עבודתו. ואף שאינו מרגיש חסרון בעבודתו — הרי הסיבה לכך היא לפי שהוא נברא, ואינו יודע מה שלמעלה ממנו, אבל באמת עליו לדעת שכל עבודתו אינה מספיקה, ולכן זקוק הוא לפעולתו של יוסף.

יב. כ"ק מו"ח אדמו"ר דיבר פעם⁵⁸ אודות הענין דיוסף והשבטים — ביחס לאדמו"ר הזקן ושאר חבריו תלמידי המגיד, ואמר, שמ"ש⁵⁹ "ואביו שמר את הדבר", קאי על הרב המגיד, שהוא ידע וכו'.

58) ראה תו"מ — רשימת היומן ס"ע שנה ואילך. אג"ק שלו ח"ד ריש ע' רסג. וראה גם תו"מ ח"י ס"ע 258. וש"נ. 59) פרשתנו לו, יא.

56) תקו"ז בהקדמה (ג, סע"ב). 57) בסדר העבודה פיוט "אלה אזכרה" (ד"ה הם כענו).

ומזה מובן, שהענין האמור לעיל הי' גם אצל תלמידי המגיד ביחס לאדמו"ר הזקן — שהרי אדמו"ר הזקן הי' הצעיר שבהם, ולדעת כמה מהם גם הקטן שבהם, ואעפ"כ, גם העבודה שלהם זקוקה לעבודה של חב"ד דוקא, כי, אף שהיו קדושי עליון, מ"מ, עבודתם היא רק בבחי' בירור ראשון כו'⁶⁰, וכידוע⁶¹ משל הפשתן, שעיבוד הפשתן נעשה ע"י חב"ד דוקא⁶².

ע' 21. אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' שע.
 (62) חסר סיום השיחה (המו"ל).

(60) חסר קצת (המו"ל).
 (61) ראה לקו"ד ח"א קמב, א. סה"ש תש"ד.